

Saxo Grammaticus

Danmarks krønike

oversat af
Fr. Winkel Horn

BOG 2:

Frode I

Efter Hading blev hans Søn Frode Konge. Han oplevede adskillige mærkelige Hændelser. Da han var kommen til Skjels Aar og Alder, var han i Besiddelse af alle de Dyder, der pryde en Yngling, og for ikke al sætte dem til i Lediggang holdt han sig fra al Slags Vellyst og lagde sig med største Flid efter Krigsvæsenet. Da hans Faders Krige havde tømt Skatkammeret, havde han imidlertid ingen Midler til at udrede Sold til sine Krigsfolk, og som han nu grublede over, hvor han skulde faa, hvad han saa nødvendig havde behov, kom der en af hans Undersaatter til ham og kvad:

En Ø ved jeg ligge,
ej langt af Led,
Guld og Gods
den har i Gjemme.
Paa det rade Malm
en Drage ruger,
fælder du den,
faar du Skatten.

Gram og grum
er Guldets Vogter.
Tungen kløftet,
Tanden takket.
Edder spyr den,
sparer ej Spy,
kun en klog
at kue den mægter.

Hyl dig i Huder
fra Hoved til Fodsaal,
lidet dens Edder
saa du ænse.

Sving kun kjækt
ditt Sværd imod den,
værg dig med Skjold
mod dens skarpe Tænder.

Agt dog vel paa,
hvor du sigter,
skjællet Ryg
som Skjold den skjærmer.
Sin Bane kun
under Bugen faar den,
paa en liden Plet
lys af Lød.

Har du saa fældet
den fule Drage,
hæv saa Skatten
skjult i Mulde.
Fjældet er fuldt
af fagert Malm,
gyldne Ringe
og Guld i Barrer.

Frode fæstede Lid til Mandens Ord og drog ene over til Øen, thi han vilde, at de skulde være én mod én, som Sæd var mellem Kæmper. Han traf Dragen, da den havde været nede ved Vandet og drikke og var paa Vej hjem til sin Hule. Dens Hud var saa haard, at Frodes Sværd ikke bed paa den, og hans Spyd prellede ogsaa af paa den uden at volde den nogen Skade, men da han ikke kunde komme af Sted med at saare den i Ryggen, fordi den var for haard, gav han nøje Agt paa dens Bug, til han fandt det bløde Sted, og dør jog han sit Glavind ind. Udyret vilde hævne sig paa ham ved at bide, men alt, hvad det mægtede, var at jage sin tornede Braad i hans Skjold; derpaa lod det Tungen spille adskillige Gange, spyede Edder og opgav med det samme Aanden.

Det var en saare stor Skat, Kongen fandt, og han rustede nu en Flaade og sejlede til Kurland. Kongen der - Dorne hed han - siges i sin Skræk for den farlige Krig, der forestod, at have talt saalunde til sine Krigsfolk: "I gode Mænd! denne Fjende, som kommer fra fremmed Land med næsten al Vesterlands Vaabenmagt, ville vi søge Frelse for ved at forhale Tiden og lade Sult gjøre det af med ham. Sult er en indvortes Syge, som det vil falde ham tungt at faa Bugt med. Sulten Mand er let at slaa. Vi kan bedre overvinde denne Fjende med Sult end med Vaaben, den er det hvasseste Spyd, vi kan saare ham med. Hungersnød avler Sot, som tærer paa Kræfterne. Naar det skorter paa Mad, nytter det kun lidet at have fuldt op af Vaaben. Medens vi selv holde os i Ro, skal Sulten kæmpe for os. Saalunde bringe vi dem i Fare, medens vi selv er uden Fare, og tage dem af Dage uden Blodsudgydelse. Vi har Lov til at besejre vor Fjende ved at ligge stille. Hvem vil hellere kæmpe saaledes, at han lider Skade derved, end saaledes,

at han er i Sikkerhed? Hvem vil selv kalde Ulykken ned over sit Hoved, naar han kan være skadesløs? Vore Vaaben vil have mere Udsigt til Sejr, naar Hungersnøden først har kæmpet for os. Med den i Spidsen vil vi holde vort første Slag. I vor Lejr skal alt være stille og roligt, Sulten skal kæmpe for os, først naar de faa Bugt med den, vil vi ikke længer holde os i Ro. Den, som er mat og mødig, bukker let under for den, der har sine Kræfter i Behold; en vissøn Haand duer ilde til at føre Vaaben; den, som er medtagen af Nød og Gjenvordigheder, er sløj til at slaas. Sejren er snart vunden, hvor en sund og stærk Mand kæmper med en, der er mat og udtæret. Saaledes kan vi, selv uskadte, volde vore Fjender Skade".

Efter at have holdt denne Tale lod han sine Folk hærje Landet overalt, hvor han skjønnede det var vanskeligt at forsvare, og kom Fjendernes Grumhed i Forkjøbet, saaledes at han intet lod blive tilbage, som de kunde bemægtige sig, og derefter lagde han største Delen af sin Hær i en overmaade vel befæstet By, som han ganske rolig lod Fjenden belejre. Da Kong Frode intet Haab havde om at kunne indtage denne Stad, lod han inden for Lejren grave adskillige dybe Grave, og Jorden lod han hemmelig føre bort i Kurve og kaste i Floden tæt uden for Bymuren. For at ingen skulde ane Uraad, skjulte han Gravene ved at lægge Græstørv over dem i den Mening, at Fjenderne uforvarende skulde styrte ned i dem og begraves, naar Græstørvne skred sammen under dem. Derefter gav han det Udseende af, at han var bleven ræd, og trak sig lidt bort fra Lejren, og da de belejrede forfulgte ham, svigtede Jorden allevegne under deres Fødder, og de blev overdængede og dræbte med Kastespyd, da de var faldne i Faldgruberne.

Frode drog nu bort fra Kurland og angreb Russernes Konge Trane. Da han vilde udspejle Russernes Flaade, lod han lave en Mængde Trænagler og ladede en Baad med dem. Han kom saa ved Nattetid til den fjendtlige Flaade og lod sine Folk bore Huller i Skibene under Vandgangen, og for at Vandet ikke pludselig skulde strømme ind, lod han Hullerne stoppe med Naglerne, som de havde i Beredskab. Da de havde boret saa mange Huller, som han mente der skulde til for at faa Flaaden til at synke, lod han Naglerne tage ud, saa at Vandet kunde strømme ind, og samtidig lod han sin Flaade omringe Fjendens. Russerne, der saaledes var stedte i en dobbelt Fare, vidste ikke, hvad de skulde gjøre, om de først skulde væрге sig mod Fjenderne eller stoppe for Vandet. Medens de forsvarede Skibene mod Fjenden, gik de til Bunds. Faren indenfor var større end Faren udenfor; medens de kæmpede med Fjenden udenfor, fik Vandet Magt over dem forinden. Fra begge Sider stormede Ulykken ind over de stakkels Mennesker, som ikke vidste, om de snarest kunde bjærge sig ved at svømme eller ved at slaas fra sig. Bedst som de var i Gang med at slaas, fik de den anden Ulykke at drages med. De havde paa én Gang to Dødsmaader for Øje, som i Forening vilde gjøre det af med dem. Det var ikke let at sige, hvad der voldte mest Fortræd, Vandet eller Fjendens Sværd. Den, som værgede sig mod Fjenden, blev slugt af det indstrømmende Vand, og den, der søgte at stoppe for Vandet, faldt for Sværdhug, og Vandet farvedes af de faldnes Blod.

Efter saaledes at have overvundet Russerne drog Frode hjem til Danmark; men da det kom ham for Øre, at de Sendemænd, han havde skicket til Rusland for at opkræve Skat, var bleven grumt myrdede af de troløse Russere, drog han, opbragt over denne dobbelte Tort, derover

igjen og gav sig til at belejre Byen Rotala. For at Floden, der løb imellem ham og Byen, ikke skulde sinke dens Indtagelse, delte han den ved at lade grave en Mængde Render saaledes, at der blev fuldt op af Vadesteder, hvor der før havde været dybt Vand, og at den rivende Strøm nu, efter at den var bleven delt, løb dorsk og trægt og til sidst var helt grund. Da han saaledes havde faaet Bugt med Floden, indtog han uden Modstand Byen, der nu var berøvet sit naturlige Værn.

Efter den Bedrift lagde han sig med sin Hær for Byen Paltisk. Da han mente, at det oversteg hans Kræfter at indtage den med Magt, greb han til List. Han trak sig nemlig, uden at ret mange vidste Besked derom, tilbage til et hemmeligt Smuthul og lod for at gjøre Fjenden tryg det Rygte udsprede, at han var død; for at gjøre det saa meget troligere lod han sin Ligfærd holde og opkaste en Gravhøj, og selv de af hans Krigsfolk, der vidste Besked, lod som om de sørgede over deres Konges foregivne Død. Det Rygte gjorde Kong Vespasius saa tryg, som om han alt havde vundet Sejr; han blev saa dorsk og ligegyldig for Byens Forsvar, at hans Fjender snart saa' deres Snit til at bryde ind i den og dræbte ham, medens han sad med Hænderne i Skjødets optagen af Leg og Lystighed.

Da han havde indtaget denne By, gjorde Frode sig Haab om at underlægge sig hele Østerleden, og han lagde sig nu for Kong Handvans By. Det var den, som Hading i sin Tid havde stukket i Brand, og Handvan, som var bleven klog af Skade, havde ladet alle Fugle, som byggede Reder under Tagene, udrydde, for at den ikke mere skulde være udsat for at blive ødelagt paa den Maade. Men Frode fandt paa en ny List. Han iførte sig Kvindeklæder og gav sig ud for at være en Skjoldmø og kom ind i Byen under Paaskud af, at han var Overløber. Han undersøgte nøje alt der inde, og Dagen efter sendte han en, han havde med sig, ud med Bud om, at Hæren skulde samles ved Murene, saa skulde han nok sørge for, at Portene blev lukket op. Det lykkedes ham at narre Vægterne, og da Byens Folk laa i deres sødeste Søvn, fik de Straf for deres Ligegyldighed, idet Byen blev hærjet, mere som Følge af deres egen Uagtsomhed end af Fjendens Tapperhed. I Krig er nemlig intet farligere end at opgive al Frygt og slaa sig til Ro, saaledes at man i alt for stor Tryghed lader alt gaa, som det bedst kan. Da Handvan saa', at det var ude med hans Land, lod han sine kongelige Klenodier bringe om Bord paa nogle Skibe, som han derpaa lod bore i Sænk, thi han vilde hellere, at de skulde blive Havets end Fjendens Bytte, skjønt det havde været bedre, om han ved at skjænke dem til sine Fjender havde vundet deres Gunst, end at han ikke undte nogen at have Nytte af dem. Da Frode senere skikkede Sendemænd til ham for at bejle til hans Datter, svarede han, at Frode skulde vogte sig for, at han ikke af Lykkens Medhør lod sig bedaare til at forfalde til Hovmod over sin sejrige Fremgang; hellere burde han skaane de overvundne og i deres nuværende usle Kaar ære deres fordums Herlighed og lære selv i deres nuværende Fornedrelsestilstand at agte dem formedelst deres fordums Lykke. Derfor burde han vogte sig for at rane dens Rige, han ønskede at komme i Svogerskab med, vare sig vel for at tvinge den ned i usle og ringe Kaar, som han vilde hædre ved at bejle til hans Datter, og for af Havesyge at forringe den Ære, han kunde have af sit Ægteskab. Ved denne venlige Tiltale opnaaede han baade at faa Sejrherren til Svigersøn og at faa Lov til at beholde sit Rige.

Imidlertid havde Svenskekongen Hundings Enke Thorhild, som bar et uslukkeligt Had til sine Stifsønner Regner og Thorald, sat dem til at vogte Kongsgaardens Kvæg for derved at udsætte dem for alskens Fare. Da Hadings Datter Svanhvide fik det at vide, drog hun med sine Søstre som Terner til Sverige for at prøve, om hun ved Kvindeliste kunde redde de højbaarne Ungersvende fra Undergang. Hun kom til dem, da de var ved at holde Nattevagt ved deres Hjorder, og Søstrene vilde strax stige af hestene. Men da hun saa', at alskens Uvætter sværmede omkring dem, forbød hun dem det i følgende Kvad:

Troldtøj ser jeg
tumble sig her,
Drager og Drauger
i Kreds sig dreje
Fælt er her
til Fods at færdes,
godt at vi sidde
paa Gangerne trygt.

Nisser byde
Nøkker til Dans,
Helhest humper
med Hexe om Kap.
Se, hvor Troldene
truer ad os;
bedst vi paa Hestene
bliver, Søstre.

Regner sagde nu, at han var en af Kongens Trælle, og at han var kommen saa langt hjemmefra, fordi det Kvæg, han var bleven sendt ud i Marken med og skulde vogte, var løbet fra ham, og da han havde opgivet alt Haab om at faa fat paa det, vilde han hellere blive borte end gaa hjem og tage den Straf, der ventede ham. Han glemte da heller ikke at tale om sin Broder; saaledes kvad han:

Trælle er vi,
ikke Trolde,
Faar og Køer
vi fik at vogte.
Men som Legen
lystigst gik,
paa Flugt den halve
Flok sig gav.

Langt vi løb
og ledte længe,
fandt ej Faar

og fandt ej Køer.
Vender hjem vi
uden Hjord,
ved for vist vi,
hvad der vanker.

Derfor tør vi
stakkels Trælle
ej tilbage
gaa til Borgen.
Tidsnok Bagen
faar vi barked,
heller løbe
vi af Landet.

Svanhvide gav sig nu til nøjere at betragte hans Ansigt og faldt i Forundring over dets Dejlighed. "Dine straalende Øjne", sagde hun, "give til Kjende, at du er kongebaaren og ikke trællebaaren. Æblet falder ikke langt fra Stammen, og din ædle Sjæl lyser dig ud af Øjnene. Dit klare Blik røber din Herkomst, den kan ej være født i ringe Stand, hvis Fagerhed saa tydelig vidner om høj Byrd. Dine spillende Øjne give til Kjende, at der bor en herlig Sjæl i dig, dit Ansigts Fagerhed taler tydelig om, af hvad Æt du er runden, og om dine Forfædres Ypperlighed, thi saa fager og fin kan man ikke være, naar man har en ufrels Fader. Ædelt Blod har sat ædelt Præg paa din Pande, jeg ser din Slægt i dit Aasyn som i et Spejl. Saa herlig en Skikkelse kan ikke have et ringe Ophav. Skynd eder derfor bort herfra og pas paa ikke at komme i Kast med disse Utysker, at eders dejlige Legemer ikke skulle blive det lede Troldtøjs Bytte".

Regner, som følte sig saare skamfuld over de usselige Klæder, han bar, og som han mente var det eneste Middel, han havde til at skjule sin kongelige Byrd, svarede hertil, at Trællekaar ikke altid udelukkede Mod og Manddom, tit dækker lurvet Kappe en stærk Arm, og skidden Kjortel skjuler tit en kraftig Haand. Tapperhed bøder paa, hvad der brøster i Byrd, og en fribaaren Sjæl vejer op imod ædle Forfædre. Han var ikke ræd for Utysker; den eneste, han var bange for, var Asathor, hvis vældige Kræfter ingen, hverken Guder eller Mennesker, kunde maale sig med. Troldtøj, som kun har Thurseham at skræmme med, burde ingen med Mod og Mandshjærte ræddes for, det var kun blege Gjøglebilleder, som kun for en stakket Stund laante Legemsskikkelse af den lette Luft. Svanhvide tog derfor fejl, naar hun troede, hun kunde jage Kvindefrygt i stærke og haardføre Mænd, der ikke plejede at lade sig overvinde i Strid, og prøvede at gjøre dem blødagtige som Kvinder.

Svanhvide, som undrede sig over Ungersvendens Mod, splittede nu Taagen, der blindede hans Øjne og skjulte Troltene for ham, og lovede at give ham et Sværd, han kunde have Gavn af i al Slags Strid. Samtidig aabenbarede hun sig for ham i al sin jomfruelige Dejlighed, og da hun saa', hvor betagen han blev af Elskov, lovede hun at blive hans Brud, idet hun rakte ham Sværdet og kvad:

Sværdet, Svend,
Svanhvide dig rækker,
giver det glad
som Fæstengave.
Vis da nu,
du er Gaven værd,
at du ej Mod
og Manddom mangler.

Lidet gavner
Glavind godt,
om Modet svigter
den, som det svinger.
Stort ej baader
stærke Arme,
om rød og ræd
du ryster for Fjenden.

Hvast Væрге,
vældig Arm
og Mod i Brystet
maa Manden have,
da fælder han Fjender
og fanger Sejr.
Sving nu Sværdet,
Svanhvide dig gav.

Efter at have kvædet dette og adskilligt andet sendte hun sine Terner bort og kæmpede saa hele Natten sammen med Regner mod Uvætternes lede Flok, og da det blev Dag, saa' de adskillige Drauger og sære Skabninger ligge slagne rundt om, og iblandt dem selve Thorhilds Ham, der havde faaet mange Saar. De samlede dem alle i en Dynge og brændte dem paa et vældigt Baal, for at ikke den lede Stank fra disse fule Aadsler skulde brede sig i Luften og smitte og forpeste Folk, som kom i Nærheden af Stedet. Derefter skjænkede Svanhvide Regner Sveriges Rige og blev hans Dronning. Han syntes rigtignok, at det lod ilde at begynde sin Krigerbane med at holde Bryllup, men i Erkjendelse af, at han havde hende at takke for Liv og Velfærd, holdt han sit Løfte.

Imidlertid bemægtigede en Mand ved Navn Ubbe, som alt i nogen Tid havde været gift med Frodes Søster Ulvilde, sig, pukkende paa sin Hustrus høje Herkomst, Danmarks Rige, som han var bleven sat til Statholder for, hvilket Hverv han just ikke havde røgtet med synderlig Omhu. Frode blev derfor nødt til at afbryde sin Krig i Østerleden, og da han paa Hjemvejen kom til Sverige, angreb han der sin Søster Svanhvide og holdt et stort Slag med hende. Han blev slagen, og om Natten gik han hemmelig ud med en Baad og sejlede rundt omkring for at se sit Snit til at bore Fjendens Flaade i Sænk. Han blev greben af sin Søster, og da hun

spurgte ham, hvorfor han saadan luskede om ad alskens Krogveje, svarede han hende med det samme Spørgsmaal, thi Svanhvide var ogsaa gaaet ene ud i en Baad ved Nattetid og roede hid og did. Hun forestillede nu sin Broder, hvorledes han hidindtil havde ladet hende have sin fulde Frihed, og bad ham saa mindelig om, at han vilde tillade hende at leve med den Husbond, hun havde valgt sig, og godkjende, hvad der var sket, eftersom han selv, da han drog i Krig med Russerne, havde givet hende Lov til at gifte sig, med hvem hun vilde. Ved disse ikke ubillige Bønner lod Frode sig bevæge til at slutte Fred med Regner og tilgav den Overlast, han mente, hans Søster ved sin Selvraadighed havde tilføjet ham, og da de gav ham lige saa mange Folk med, som han havde mistet, glædede han sig over, at det stygge Nederlag, han havde lidt, var blevet opvejet ved en smuk Velgjerning.

Da han kom tilbage til Danmark, blev Ubbe, der var bleven tagen til Fange, ført frem for ham. Han foretrak at tilgive ham frem for at lade ham lide den Straf, han havde fortjent, eftersom det mere var hans Hustrus Tilskyndelse end hans egen Begjærlighed, der havde drevet ham til at bemægtige sig Riget, saa han ikke saa meget syntes selv at være Ophavsmand til denne Misgjerning, som at have gaaet en andens Ærind. Ulvilde straffede han ved at give hende en anden Mand, tog hende fra Ubbe og nødte hende til at ægte hans Ven Skotte, efter hvem Skotterne har faaet Navn. Han lod hende kjøre bort i sin kongelige Vogn og gjengjældte i alle Maader ondt med godt, idet han mere tog Hensyn til sin Søsters Herkomst end til det Sindelag, hun havde lagt for Dagen, mere til sit eget Eftermæle end til hendes Slethed. Hendes Broders Velgjerninger kunde dog ikke faa hende til at opgive sit indgroede Had, og hun overhængte stadig sin nye Mand for at faa ham til at slaa Frode ihjel og bemægtige sig Danmarks Rige, thi det gaar jo saa, at sent man glemmer, hvad ung man nemmer, den som pønser paa ondt, arges, som han ældes, gammel Kjærlighed ruster ikke, og gammel Vane bider bedst. Da hendes Mand stadig vendte det døve Øre til, stræbte hun ham efter Livet i Steden for Broderen og hyrede Folk, der skulde skære Halsen over paa ham i Søvn, men en af hendes Terner røbede det for ham, og den Nat, da han vidste, Mordet skulde gaa for sig, gik han i Seng med Brynje paa. Da Ulvilde spurgte, hvorfor han gjorde det, svarede han, at det havde han nu Lyst til for en Gangs Skyld, og da de lejede Stimænd troede, han var falden i Søvn, og brød ind til ham, sprang han ud af Sengen og dræbte dem. Saaledes fik han baade vænnet Ulvilde af med at stræbe sin Broder efter Livet og givet andre et godt Bevis paa, at man bør vare sig vel for Hustrus Svig.

Medens delte stod paa, fik Frode i Sinde at paaføre Frisland Krig, for at Folk i Vesterlandene kunde faa Øjnene op for den Berømmelse, han havde vundet ved sine Sejre i Østerleden. Da han var kommen ud i rum Sø, kom han først i Kamp med en frisisk Viking ved Navn Vitte. Han bød sine Folk taalmodig at finde sig i Fjendens første Angreb, saaledes at de blot skjærmede sig med Skjoldene, men ikke brugte deres Pile, før end Fjendernes var slupne helt op. Jo taalmodigere Danskerne fandt sig i Pilereggen, des ivrigere blev Friserne, thi Vitte troede, at Frodes Lemfældighed kom af, at han var opsat paa at faa Fred. Medens Pilene susede dem om Ørene, svarede de blot med at blæse i deres Horn, saa det gjaldede, men da de taabelige Friser havde brugt alle deres Kaste- og Skudvaaben op, overdængede Danskerne dem med deres. De blev slagne, flyede op paa Land og omkom imellem Grøfterne, som Landet der alle Vegne er fuldt af. Derefter sejlede han op ad Rhinen og angreb Tysklands yderste Grænser.

Da han atter var kommen ud paa Havet, angreb han Frisernes Flaade, der var løbet paa Grund, og de, der ikke var omkomne i Skibbrudet, blev dræbte. Men han var endda ikke fornøjet med at have gjort det af med saa mange Fjender og gik løs paa England. Da han havde overvundet Kongen der, gik han imod Melbrik, der var Høvedsmand i Skotland, men just som han skulde til at yppe Krig med ham, fik han af en Spejder Nys om, at Englandskongen var lige i Hælene paa ham, og da han ikke paa én Gang kunde angribe dem, han havde foran sig, og væрге sig mod dem, der vilde falde ham i Ryggen, kaldte han sine Krigsfolk sammen og bød dem lade deres Vogne i Stikken, kaste fra sig, hvad de førte med af Bohave, og strø alt det Guld, de havde, rundt omkring paa Markerne. Det var den eneste Udvej, de havde, sagde han, der var ikke andet at gjøre end at lokke Fjenden til at tilfredsstille sin Havesyge i Steden for at bruge sine Vaaben. De burde nu, da den yderste Nød krævede det, villig give Afkald paa det Bytte, de havde hentet i fremmede Lande, saa meget mere som Fjenderne sikkert vilde faa lige saa travlt med at kaste det fra sig igjen, som de i deres Griskhed havde haft med at sanke det op, da det snarere vilde blive dem til Byrde end til Gavn.

Saa tog en Mand ved Navn Torkel, der var gjerrigere og ogsaa bedre skaaren for Tungebaandet end de andre, til Orde efter at have taget sin Hjælm af og støttende sig til sit Skjold: "Dit strænge Bud gaar de fleste af os nær til Hjærte, Konge, thi vi sætte stor Pris paa, hvad vi have vundet med vort Blod. Man kaster nødig bort, hvad man har erhvervet ved at udsætte sig for de største Farer, og giver ikke villig Afkald paa, hvad man har opnaaet ved at sætte Livet paa Spil. Det er den største Taabelighed paa Kvindevis at agte det ringe, man har erhvervet sig ved Mandemod og Kæmpehaand, og at byde Fjenden Skatte, han aldrig har gjort sig Haab om. Kan noget være usømmeligere end at foregribe Krigslykken ved at kaste Vrag paa det Bytte, vi har vundet, og at give Slip paa et sikkert Gode, vi har i vore Hænder, af Frygt for et tvivlsomt Onde? Endnu har vi ikke set noget til Skotterne, og saa skulde vi saa vort Guld paa Markerne? Hvad vil man regne os for i Slaget, naar vi, som er dragne ud for at søge Kamp, taber Modet ved den blotte Tanke om Kamp? Vil ikke vi, som har været en Skræk for Fjenden, gjøre os latterlige derved og sætte det Ry, vi har, til og faa Foragt i Steden? Britterne vil undre sig over, at de er bleven slagne af Folk, som de nu ser slagne af den blotte Frygt. Skal vi ræddes for dem, vi før har gjort rædde? Skal vi ryste af Angst for dem, nu da vi ikke ser dem, medens vi kun agtede dem ringe, da vi stod Ansigt til Ansigt med dem? Vinde vi Bytte i hæderlig Kamp for at kaste det fra os af Frygt? Skal vi vrage det Guld, vi har kæmpet for, blot for at undgaa Kamp? Skal vi gjøre dem rige, som vi burde gjøre fattige? Vi har vundet Bytte ved Tapperhed, skal vi nu kaste det bort af Fejghed? Kan der tænkes noget skammeligere end at give vort Guld til dem, vi bør mærke med vore Sværd? Man bør aldrig af Frygt give fra sig, hvad man har vundet ved Tapperhed. Hvad der er vundet i Kamp, bør kun tabes i Kamp. Lad Byttet koste dem lige saa meget, som det har kostet os. Med Staal maa vort Guld kjøbes. Bedre at dø en hæderlig Død end at gjøre sig foragtelig ved Begjærlighed efter at leve. Vort Liv faar hastig Ende, Skam og Skjændsel følger os ud over Døden. Og hertil kommer, at naar vi kaste vort Guld fra os, vil Fjenden saa meget ivrigere forfølge os, som han tror, at Frygt har drevet os dertil. Desuden, hvad enten Lykken gaar os med eller imod, har vi ingen Grund til at

være kjede af vort Guld; sejre vi, ville vi være glade ved at have det, blive vi slagne, efterlade vi os noget til at bekoste vor Jordefærd med". Saaledes talte den gamle Kriger.

Krigerne tog imidlertid mere Hensyn til Kongens end til deres Stalbroders Ord og foretrak at følge Kongens Opfordring; de kappedes om at komme frem med, hvad de havde i deres Gjemmer af Guld og Gods, ja de læssede det Bohave og deslige af, som Hestene havde faaet at bære paa, og efter at de saaledes havde tømt deres Lommer, havde de lettere ved at bære deres Vaaben. De rykkede nu længere frem, og Englænderne, som var efter dem, spredte sig for at samle Byttet, de havde strøet ud for alle Vinde. Da deres Konge saa', at de var saa overvættede ivrige efter at sanke Guldet op, bød han dem tage sig i Vare for, at de ikke fik Hænderne, som de skulde slaa fra sig med, alt for fulde; de vidste nok, sagde han, at Sejr maa vindes, før Skat kræves; derfor burde de vrage Guldet og forfølge dets Ejermænd, ikke trakte efter det blinkende Malm, men efter den straalende Sejr; bedre at gribe efter Hæder og Ære end efter Guld og Gods. Naar de ret overvejede begge Dele, maatte de ogsaa skjønne, at Tapperhed er mere værd end Guld, thi Guldet tjener kun til udvortes Pryd, men Tapperhed giver baade den indvortes og den udvortes Pryd Værd. Derfor skulde de vende deres Øjne Tra Guldet, lade deres Griskhed fare og kun tænke paa at kæmpe. Desuden maatte de indse, at naar Fjenden havde kastet sit Guld bort, havde han gjort det med Vilje, han havde strøet det ud for at lokke dem i en Fælde, og ikke for at de skulde have Gavn deraf, og om Sølv end skinnede nok saa uskyldig, kunde de være visse paa, at der stak Svig under, thi ingen skulde faa ham til at tro, at de, som før havde drevet de tapre Briter paa Flugt, nu selv flyede. Intet var desuden foragteligere end det Guld og Gods, der blot gjør den, som grisk griber efter det, til Træl, medens han bilder sig ind, at det gjør ham rig. Det var Danskernes Agt med Død og Undergang at straffe dem, som de syntes at byde deres Guld, saa hvis de tog det, vilde de blot snart efter komme til yderligere at berige Fjenden; lod de sig daare af det Gulds Glans, som laa der paa Alfarvej, vilde de ikke blot gaa Glip af det, men ogsaa miste, hvad de endnu havde tilbage. Hvad Nytte var det til at sanke det op, som de strax vilde blive nødt til at give Slip paa igjen? Men hvis de nu ikke lod dette Guld vinde Sejr over dem, vilde de sikkert vinde Sejr over Fjenden. Derfor burde de hellere som tapre Mænd hige efter Ære end nedværdige sig ved Griskhed, ikke lade sig trække ned af Havesyge, men med ophøjet Mod gribe efter Æren; med Vaaben, ikke med Guld, skulde der kæmpes.

Da Kongen havde endt sin Tale, tog en engelsk Ridder til Orde, idet han viste alle, hvorledes han havde hele Favnen fuld af Guld. "Din Tale røber to Ting, Konge", sagde han, "for det første, at du er bange, og for det andet, at du ikke under os det godt, eftersom du af Frygt for Fjenden forbyder os at røre Guldet og hellere vil, at vi, dine Krigsfolk, skal være fattige end rige. Kan noget være styggere end saadant et Sindelag? Kan noget være dummere end saadant et Forbud? Vi ser vort eget Guld og Gods ligge her, og det skulde vi betænke os paa at tage! Skulde vi nu, da det kommer tilbage af sig selv, lade det ligge, som vi drog ud for at tage tilbage med Vaaben i Haand, og rede til at købe tilbage med vort Blod? Skulde vi betænke os paa at tage, hvad der med Rette tilhører os? Hvem er mest ræd, den, der kaster det fra sig, han har vundet, eller den, der ikke tør sanke det op? Se, her har Lykken givet os tilbage, hvad Nøden tvang os til at give Slip paa. Dette Bytte tilhører os, ikke Fjenden, Danskerne har ikke bragt Guld til England, men ført Guld bort derfra. Skal vi nu, da vi kan faa

dei igjen for intet, kaste Vrag paa, hvad vi nødig og nødtvungne lod tage fra os? Det er skammeligt at se surt til saadan en Lykkens Gunst og Gave. Kan der tænkes noget taabeligeie end at begjære forbudent Guld og Gods, der holdes under Laas og Lukke, og ikke agte det, der ligger paa Alfarvej, for værd at tage op? Skal vi lade haant om det, der ligger lige for vore Øjne, og gribe efter det, vi har ondt ved at faa fat paa? Skal vi holde Hænderne fra det, der er lige til at tage, og søge det, der er langt borte og i fremmedes Vold? Hvornaar skal vi gjøre Bytte hos andre, naar vi lade det, der hører os til, gaa fra os? Gid Guderne aldrig maa blive mig saa gramme, at jeg skal lade mig tvinge til, naar jeg har Favnen fuld af Guld og Gods, som jeg har arvet efter min Fader og Bedstefader, at kaste den Byrde fra mig, som jeg bærer med saa god Ret. Jeg kjender nok Danskernes Umaadelighed; de var aldrig rendt fra fulde Vinfade, om ikke Frygt havde drevet dem dertil, de giver hellere Slip paa Livet end paa Vinen. I det Stykke har vi nu ikke noget at lade dem høre, hvad det angaar, er vi ikke bedre end de. Men sæt nu ogsaa, at deres Flugt er forstilt, saa maa de dog først tage en Dyst med Skotterne, inden vi kan vente dem her tilbage. Aldrig skal dette Guld faa Lov til at ligge her i Skarnet og trædes under Fødder af Svin og vilde Dyr, saa maa det da hellere komme Folk til Nytte. Desuden, naar vi tager den Krigshærs Bytte, der har overvundet os, bringer vi Sejrherrens Lykke over paa vor Side, thi hvilket sikrere Varsel om Sejr kan vi faa end at gjøre Bytte, før end vi slaas, og uden Sværds slag at indtage Fjendens Lejr, som han er rømmet fra? Det er bedre at sejre ved at indjage Skræk end ved Hjælp af Sværdet".

Næppe havde Ridderen endt sin Tale, før alle var i fuld Gang med rundt omkring at samle det røde Guld op. Man maatte forundre sig over deres hæslige Griskhed, det var en umaadelig Havesyge, man her fik at se. De rev Græs op sammen med Guldet, kivedes og stredes indbyrdes, glemte helt Fjenden og lod Sværdet skille Trætten, ænsede hverken Frændskab eller Stalbroderskab, alle var bosatte af Havesyge, at holde Venskab brød ingen sig længer om.

Imidlertid var Frode draget den lange Vej igjennem Skoven, som gjør Skjel imellem England og Skotland og bød sine Folk gribe til Vaaben. Da Skotterne saa' hans Fylking og kom under Vejr med, at Danskerne var langt bedre rustede end de, som blot havde lette Kastespyd, flygtede de, inden Slaget var begyndt. Frode, som var bange for, at Englænderne skulde kaste sig over ham, forfulgte dem ikke ret langt, og saa stødte Ulvildes Mand Skotte til ham med en stor Hær; han var i sin Iver for at bringe Danskerne Undsætning kommen helt oppe fra Skotlands yderste Grænser. Efter hans Raad opgav Frode at forfølge Skotterne, drog tilbage til England og tog tappert det Bytte igjen, som han snildelig havde givet Slip paa. Lige saa rolig han havde ladet det i Stikken, lige saa let fik han det igjen. Nu angrede Englænderne, som maatte bøde for deres Havesyge med deres Blod, at de havde taget den Byrde paa sig, de ærgrede sig over, at de havde brugt deres Arme i Havesygens Tjeneste uden at have faaet noget ud deraf, og skammede sig over, at de ikke havde fulgt Kongens Raad, men deres egen Lyst til Guld og Gods.

Derefter drog han imod London, den navnkundigste By i Landet, og da han paa Grund af dens Mures Fasthed ikke kunde tage den med Storm, brugte han List i Steden for Vold og lod udsprede, at han var død. Da Daleman, som var Høvedsmand i London, spurgte denne falske

Tidende, tog han imod Danskernes Tilbud om at overgive sig, tilbød dem en Englænder til Høvding og gav dem Lov til at komme ind i Byen, for at de selv kunde vælge sig en af Flokken. Medens de lod, som om de var meget optagne af dette Valg, omringede de ham hemmelig ved Nattetid og dræbte ham.

Efter den Bedrift vendte Kongen tilbage til Danmark, hvor en Mand ved Navn Skate gjorde Gæstebad for ham, for at han i Gammenslag kunde kvæge sig efter Krigens Besværligheder. Men medens Frode sad til Bords der paa de efter kongelig Skik med guldindvirkede Tæpper belagte Hynder, blev han æsket til Kamp af en Mand, som hed Hunding, og skjønt han havde sat sin Hu til at gjøre sig til gode ved Gildebordet, var han dog gladere ved Kampen, der forestod, end ved Maden og Mjøden, han havde for sig, gik i Holmgang og sejrede. Han fik dog i den Dyst et farligt Saar, men da en anden Kæmpe ved Navn Hagen ogsaa æskede ham til Holmgang, var han alligevel strax rede og hævnede sig paa ham ved at dræbe ham, fordi han havde forstyrret hans Ro. To af sine Kammersvende, der var bleven aabenbart overbeviste om, at de stræbte ham efter Livet, lod han binde til store Stene og styrte i Havet for saaledes, ved at give deres Legeme en svær Byrde at slæbe paa, at straffe dem for den svære Synd, de havde villet tage paa deres Samvittighed. Det hedder sig, at Ulvilde ved den Lejlighed gav ham en Kjortel, som Jærn ikke kunde bide paa, saa at han, naar han bar den, var usaarlig. Vi bør heller ikke glemme at fortælle, at Frode havde for Skik at drysse sin Mad over med stødt og malet Guld, hvilket han brugte som et Middel imod de mange Forsøg, der af hans Frænder blev gjort paa at forgive ham.

Da Frode omsider angreb Kong Regner i Sverige, som falskelig beskyldtes for at pønse paa Forræderi imod ham, omkom han, ikke for Fjendehand, men kvalt af Hede i Kroppen og sine tunge Vaaben. Han efterlod sig tre Sønner, Halvdan, Ro og Skate.

Halvdan, Ro og Skate

Disse tre Brødre havde ikke noget at lade hverandre høre, hvad Dyd angik, de var lige griske efter Herredømmet, hver for sig higede de hlot efter at blive Konge. Broderkjærlighed lagde ingen Baand paa dem; naar man bærer alt for stor Kjærlighed til sig selv, gaar Kjærligheden til andre jo bort, man kan ikke paa én Gang pleje sin egen Ærgjerrighed og pleje Venskab med andre. Halvdan, som var den ældste af dem, besmittede sin Kongebyrd ved Niddingsdaad, dræbte Ro og Skate og banede sig saaledes Vej til Tronen ved Brodermord, og for at der ikke skulde savnes noget Vidnesbyrd om, hvor grum han var, lod han alle deres Tilhængere gribe og, efter først at have holdt dem i Fængsel, hænge. Hvad der var mest at undres over ved ham, var, at, skjønt han ikke gjorde andet hele sit Liv igjennem end øve Grumhed, var Lykken ham saa god, at han ikke blev slaaet ihjel, men døde af Alderdom.

Ro og Helge

Halvdans Sønner vare Ro og Helge. Ro siges at have bygget Roskilde, som Kong Svend Tveskjæg senere udvidede og fik flere til at bosætte sig i. Ro var lille og spædlemmet, Helge høj og anselig. De delte Riget saaledes imellem sig, at Helge fik Havet at raade over, og han angreb og overvandt strax med sin Flaade Kong Skalk i Venden. Da han havde underlagt sig hans Rige, flakkede han om paa Havet vidt og bredt. Han var barsk og grum, men hans Letfærdighed var ikke mindre end hans Grumhed; han var saa hengiven til Ukyskhed, at det ikke er let at sige, hvad der brændte stærkest i ham, Overmod eller Løstgængighed. Ved Øen Thorø voldtog han en Jomfru, der hed Thora, og avlede med hende en Datter, som han senere gav Navnet Yrsa. Han overvandt ved Byen Stade Sachserkongen Syriks Søn Hunding i Slag, og derpaa æskede han ham til Holmgang og fældede ham, hvorefter han til Amindelse om denne Sejr antog Tilnavnet Hundings-Bane. Han fratog Sachserne Jylland og satte Heske, Eyr og Ler til Hovedsmænd over det. Han gav i Sachsen den Lov, at der skulde gives samme Bøde for en frigiven Træls som for en fribaaens Drab, som om han derved klarligen vilde give til Kjende, at i Tyskland var alle lige trællefødte, og at det stod lige slet til med alles Frihed der, saa at den ene ikke havde noget at lade den anden høre.

Da han en Gang igjen paa et Vikingstogt kom til Thorø, udpønsede Thora, som endnu stadig sørgede over sin tabte Jomfruære, et skammeligt Anslag til Hævn for den Tort, han havde tilføjet hende. Hun sendte nemlig med Overlæg sin Datter, der nu var mandvoxen, ned til Stranden og magede det saa, at hendes Fader fik legemlig Omgang med hende. Hvorvel han nu saaledes lod sig daare af en svigefuld Vellysts Tillokkelser, maa man dog ikke derfor tro, at han havde sat al Ære og Retsindighed til Side, thi i sin Uvidenhed om, hvem hun var, havde han en god og gyldig Undskyldning for sin Misgjerning, men hvad skal man sige om den taabelige Moder, som, for at hævne Tabet af sin egen Ære, tillod, at Datteren mistede sin, og ikke brød sig om sin Datters Kyskhed, naar hun blot kunde faa ham, der i sin Tid havde røvet hendes Jomfruære, til at gjøre sig skyldig i Blodskam. Hvilket grumt Kvindehjærte! for at straffe Kvindeskjænderen lod hun sig saa at sige skjænde igjen, thi ved det, hun gjorde, syntes hun jo snarere at forøge den Uret, der var øvet imod hende, end at formindske den, efterdi hun ved den Gjerning, der skulde skaffe hende Hævn, begik en Misgjerning, og da hun vilde raade Bod paa den Skade, hun havde lidt, føjede skammelig Uret til den, idet hun handlede som en ond Stifmoder imod sit Barn og for at udslette sin egen Skam ikke skaanede hende for Vanære. Der kan jo ingen Tvivl være om, at hun maa have haft en nedrig Sjæl, naar hun var i den Grad skamløs, at hun ikke bluedes ved at søge Trøst for den Uret, der var bleven øvet mod hende, i sin Datters Skjændsel. Det var en stor Misgjerning, men én Ting sonede den: det Barn, der blev Frugten af den, bødede ved sin Lykke Brøsten, saa lige saa sørgelig den maatte siges at være, lige saa glædelig blev den i sine Følger. Yrsa blev nemlig Moder til Rolv, der aftvættede den Plet, som klæbede ved hans Fødsel, ved en Række Bedrifter, hvis straalende Herlighed til alle Tider skal prises og roses i de højeste Toner. Det kan nemlig føje sig saa, at Sorg vendes til Glæde, at det, der begynder i Skam, ender i Ære. Lige saa skjændselsfuld Faderens

Vildfarelse var, lige saa lykkelig en Udgang fik den altsaa, idet hans ypperlige Søn sonede den ved sit Levnedes straalende Herlighed.

Imidlertid døde Kong Regner i Sverige, og kort efter døde hans Dronning Svanhvide af en Sot, hun havde faaet af Sorg, saa at hun fulgte sin Mand i Døden, som hun ikke havde villet skilles fra ham i Livet; det gaar nemlig for det meste saa, at de, der nære en overvættets Kjærlighed, attraar at følge den i Døden, som de elskede, medens han var i Live. Efter dem kom deres Søn Hødbrod til Styret. Han gav sig for at udvide sit Rige i Krig mod Østerleden, og efter at have anrettet et umaadeligt Mandefald avlede han Sønnerne Adils og Hød, hvem han til Fosterfader gav en Mand ved Navn Gevar, som han havde knyttet til sig ved store Velgjerninger. Den Sejr, han havde vundet i Østerleden, var ham ikke nok; han angreb derfor Danmark og fældede Kong Ro efter at have holdt Slag med ham tre Gange. Da Helge fik Nys herom, bød han sin Søn Rolv holde sig inde paa Lejreborgen, for at Rigens Arving kunde være i Sikkerhed, hvorledes det saa end gik ham selv. Derefter sendte han, for at fri Landet fra fremmedes Herredømme, Drabanter om til Byerne med Paabud om at dræbe de Høvedsmænd, Hødbrod havde sat over dem; selv slog han Hødbrod og hele hans Flaade og fældede ham og tog saaledes blodig Hævn for den Uret, der var øvet ikke blot imod hans Broder, men ogsaa imod hans Fædreland. Dette skaffede ham Tilnavnet Hødbrods-Bane, ligesom han efter at have fældet Hunding var bleven kaldt Hundings-Bane. Derhos straffede han Svenskerne, som om de ikke havde lidt nok i Krigen, ved at give dem de foragteligste Kaar, idet han indførte den Lov, at der for ingen Fortræd, som tilføjedes en Svensker, maatte gives lovlige Bøder. Derpaa fattede han, skamfuld over den Misgjerning, han i sin Tid havde begaaet, Lede til sit Fædreland og drog atter til Østerleden, hvor han døde. Nogle mene, at der er bleven gjort ham Bebrejdelser for hans Brøde, og at han har taget sig dem saa nær, at han frivillig søgte Døden ved at styrte sig i sit Sværd.

Rolv Krage

Efter Helge fulgte hans Søn Rolv, en ypperlig Mand baade i Henseende til Legemets og Sjælens Gaver, lige saa udmærket ved Dyd og Tapperhed, som stor og fager af Skikkelse. Da Sverige paa den Tid var Lydland under Danmark, søgte Adils, Hødbrods Søn, paa en snild Maade at skaffe sit Fædreland Friheden ved at ægte Rolvs Moder Ynsa, for at faa sin Stifsøn til for Svogerskabets Skyld at eftergive ham den Skat, han havde at udrede, hvilket ogsaa lykkedes ham. Han hadede og afskyede fra Barnsben af al Gavmildhed og var saa nærig, at han ansaa det for en Skam at have Ry for at være rundhaandet. Da Yrsa fik Øjnene op for den smudsige Gjerrighed, han var befængt med, og derfor gjerne vilde være ham kvit, holdt hun det for raadeligst at bruge List og skjulte med stor Snedighed den Svig, hun pønsede paa. Hun lod nemlig, som om hun hadede sin Søn, opmuntrede flittig sin Mand til at gjøre Oprør for at gjøre sig fri og fik ved Løfter om store Gaver Rolv til at komme til Sverige. Hun mente nemlig bedst at kunne naa sine Ønskers Maal ved, naar Sønnen havde faaet Stiffaderens Guld, at løbe bort med Kongens Skatte, saa at han ikke blot mistede den, der skulde have delt hans

Leje, men ogsaa sine Skatte, idet hun holdt for, at der ikke var nogen bedre Maade at straffe ham for hans Gjerrighed paa end at røve ham hans Rigdom. Dette hendes snedige Anslag, som hun i alle Maader havde udpønset med den største Snildhed, var ikke let at opdage, fordi hun skjulte sin Lyst til at blive fri for Manden under Skinnet af at tragte efter Frihed, men hvor forblindet maa han alligevel ikke have været, naar han kunde tro, at Moderen stræbte Sønnen efter Livet, og ikke skjønnede, at det var hans egen Ulykke, hun pønsede paa. Ja, taabelig maa han have været, siden han ikke forstod, at hans Hustrus utrættelige Anstrængelser under Skin af Had til Sønnen gik ud paa at slippe fri for Manden, og eftersom man ikke bør fæste Lid til nogen Kvinde, var hans Tillid til hende des taabeligere, jo lettere det faldt ham at bilde sig ind, at hun var svigefuld imod sin Søn og tro imod ham. Tilskyndet af de store Løfter drog Rolv nu til Adils, men da han og Yrsa saa længe havde været borte fra hinanden og var komne ud af den daglige Omgangs Vane, kjendte hans Moder ham ikke strax. Han bad hende for Spøg om noget at stille sin Sult paa, og da hun svarede, at Mad maatte han bede Kongen om, viste han hende en Rift i sin Kjortel og bad hende om at sy den sammen. Da hun vendte det døde Øre til, sagde han: "Svært er det at finde sandt og oprigtigt Venskab, naar Moderen nægter sin Søn Mad, og Søsteren ikke vil sy om sin Broder". Saaledes straffede han hende for hendes Vildfarelse og fik hende til at skamme sig over sin Mangel paa Venlighed. Da Adils, medens de sad til Bords, ankede over, at han sad ved Siden af sin Moder, og kaldte det Løstagtighed, eftersom det var uhøvisk, at Broder og Søster sad sammen, svarede Rolv, at det var al Ære værd, at kjærlig Moder laa ved Sønnens Bryst, idet han saaledes forsvarede sig imod det Angreb, der var blevet gjort paa hans Uskyldighed, ved at minde om det Baand, hvormed Naturen havde knyttet dem saa inderlig til hinanden. Da Gjæsterne spurgte ham, hvilken Slags Mod han satte højest, svarede han: "Taalmod", og da de spurgte Adils, hvilken Dyd han især lagde Vind paa, svarede denne: "Rundhaandethed". De forlangte nu, at den ene skulde give en Prøve paa sit Mod, den anden paa sin Rundhaandethed, Rolv først. Han maatte sætte sig hen ved Ilden, og den Side, Ilden hedede stærkest, skjød han Skjoldet for, og efter saaledes at have dækket den ene Side, væbnede han den anden med Taalmod, det var det eneste Værn, han havde til den. Det var nu meget snildt af ham at bruge Skjoldet til at skjærme sig imod Heden, saa at det nu maatte tjene ham til Værn imod den, ligesom ellers imod de susende Spyd. Men da Heden, der var hvassere end noget Spyd, ikke kunde komme nogen Vegne med den Side, der var skjærmet af Skjoldet, tog den fat paa den, der var udækket. En Terne, der stod tæt ved Arnen og saa', hvor ulidelig Heden sved hans Sideben, tog da Spundset ud af en Tønde, saa dens Indhold gjød sig ud over Ilden og fik Bugt med den, saa denne Væde, der kom saa betimelig, slukkede Branden, da den kun var naaet halvvejs med at gjøre Fortræd. Rolv fik stor Berømmelse for det store Taalmod, han havde vist. Nu blev Adils opfordret til at vise sin Rundhaandethed, og det hedder sig, at efter at han havde givet sin Stifsøn rige Gaver, føjede han, for at give Topmaal, en umaadelig svær Halskjæde til.

Paa Gjæstebudets tredje Dag søgte Yrsa nu Lejlighed til at sætte sin Svig i Værk, lod, uden at hendes Mand anede noget derom, de kongelige Skatte læsse paa Vogne, sneg sig hemmelig ud af Borgen og gav sig i Nattens Dæmring paa Flugt tillige med sin Søn. Adils satte imidlertid strax efter dem, og da hun ikke nærede ringeste Haab om, at de kunde fortsætte deres Flugt, bød hun i sin Angst sine Folk kaste Guldets fra sig; det gjaldt Pengene eller Livet, forsikrede

hun, det eneste Middel til Frelse var at give Slip paa Guldets, kun ved at lade det i Stikken kunde de fortsætte deres Flugt. De maatte altsaa betjene sig af det samme Middel, som det hed sig, at Frode i sin Tid havde bjærget Livet ved i England. Der laa heller ikke megen Vægt paa, sagde hun, at de lod Svenskerne tage tilbage, hvad der hørte dem til, naar det, der sinkede deres Forfølgelse, blot hjalp dem selv til Flugt. Det maatte snarere regnes for at give fremmed Gods tilbage end for at lade sit eget i Stikken. For at komme saa meget hurtigere af Sted, adlød de ufortøvet Dronningens Bud, tømte deres Lommer og lod Fjenderne rives om Byttet. Somme paastaa, at Yrsa beholdt Guldets, og at det, hun strøede ud til sine Forfølgere, ikke var andet end forgyldt Kobber, og det kan jo være troligt nok, at et Kvinde der pønsede paa saa store Gjæringer, ogsaa kunde have lavet noget uægte Stads til for at kaste det for Fjenderne, saa det falske Skin fik dem til at tage det for ægte Varer. Da Adils saa' Halskjæden, han havde givet Rolv, ligge imellem de andre gyldne Smykker, kunde han ikke faa Øjnene fra denne sin Gjerrigheds kjæreste Skat og lagde sig i sin Griskhed paa Knæ for at tage den op. Ved saaledes at se ham ligge der i Støvet lo Rolv ad ham, der blev slagen med sine egne Gaver, idet han nu begjærlig tog tilbage, hvad han i Træskhed havde givet bort. Medens Svenskerne frydede sig over deres Bytte, skyndte Danskerne sig af al Magt til deres Skibe, lagde alle Kræfter i ved Aarerne og slap saaledes bort. Det hedder ellers om Rolv, at hvad man saa end bad ham om, havde han for Skik med redebon Gavmildhed strax at give det fra sig ved den første Anmodning, saa at ingen nogen Sinde havde nødig at bede anden Gang. Han vilde nemlig hellere komme Anmodningens Gjentakelse i Forkjøbet ved strax at tilstaa Gaven end, forringe dens Værd ved at lade den vente for længe paa sig. Derfor søgte ogsaa Kæmper i Mængde til ham, thi Tapperhed ansføres af Ros og næres ved Gaver.

Ved denne Tid gjorde en Mand ved Navn Agnar, Ingels Søn, stort Gilde for at fejre sit Bryllup med Rolvs Søster Rude. Kæmperne holdt sig lystige der med alskens Larm og Lystighed, og blandt andet kastede de jævnlig svære Knogler i Hovedet paa en, som hed Hjalte. Det traf sig nu saa, at saadan en Knokkel gik fejl og ramte Hjaltes Sidemand Bjarke voldsomt i Hovedet, og denne Forhaanelse tillige med Smerten gjorde ham saa vred, at han kastede Knoglen tilbage til den, der havde sendt den, med saadan Kraft, at Ansigtet kom til at vende bagud og Nakken fremefter, saa han til Straf for sit vrang Sind fik Hovedet vendt. Dermed fik denne forsmædelige og overmodige Leg en brat Ende, og Kæmperne brød op fra Borgen. Brudgommen, der var vred over den Uret, han mente, der var tilføjjet Gjæsterne, besluttede at gaa i Tvekamp med Bjarke og tage Hævn over ham, fordi han havde forstyrret Lystigheden. Da Tvekampen skulde til at begynde, blev der længe tvistet om, hvem af dem det første Hug tilkom, thi naar der i gamle Dage blev holdt Tvekamp, gjaldt det ikke om at faa skiftet saa mange Hug som muligt, men man huggede i en bestemt Orden og tog sig god Tid imellem Huggene; faa, men drøje Hug, det var, hvad det kom an paa, deres Styrke mere end deres Antal vandt man Hæder ved. Agnar fik nu Fortrinet paa Grund af sin høje Byrd, og han hug til med saadan Kraft, at han kløvede den øverste Del af Bjarkes Hjælm og saarede ham oven i Issen, og Sværdet blev siddende fast i en af Midteraabningerne i Hjælmen. Nu skulde Bjarke til at hugge, og for at kunne give Sværdet større Sving støttede han Foden paa en Stub og hug med sit ypperlige Sværds hvasse Eg Agnar midt over. Somme siger, at Agnar leende opgav Aanden, for at ingen skulde mærke, at det gjorde ondt. Da de andre Kæmper nu ivrig

krævede Hævn, beredte Bjarke dem en lignende Død, han havde nemlig et ualmindelig langt og sjældent skarpt Sværd, som han kaldte Blad. Da han nu gik bort stolt af disse Bedrifter, vandt han en ny Sejr over et af Skovens Dyr, en umaadelig stor Bjørn, der kom ham i Møde i Tjørnekraattet; han fældede den med sit Spyd og bød sin Stalbroder Hjalte sætte Munden til Saaret og drikke Dyrets Blod som en Styrkedrik, thi man troede, at en saadan Drik gav Kræfter. Ved disse udmærkede Bedrifter vandt Bjarke de ypperste Mænds Venskab og kom ogsaa i stor Gunst hos Kongen, der gav ham sin Søster Rude til Ægte, saa han som Sejrens Løn fik den overvundnes Brud. Derefter drog han imod Adils, som stadig tirrede Rolv, overvandt ham og gjorde det helt af med ham. Rolv satte nu en meget kløgtig ung Mand ved Navn Hjartvar til Hovedsmand i Sverige, imod at han lovede at betale ham aarlig Skat, og for at bøde paa, at han saaledes ikke helt var sin egen Herre, gjorde han ham til sin Svoger, idet han gav ham sin Søster Skuld til Ægte.

Her vil jeg nu indskyde en morsom Tildragelse. En ung Mand ved Navn Vøgg kom til Rolv og stod længe og betragtede nøje og med stor Beundring Kongens anselige Skikkelse, og saa spurgte han spøgende, hvad det var for en Krage, Naturen i sin Ødselhed havde gjort saa overvættens stor, med hvilke skjemtsomme Ord han hentydede til Kongens usædvanlig høje Skikkelse. Ordet Krage betyder nemlig paa Dansk et Træ med stynede Grene, som man, ved skiftevis at flytte Fødderne fra den ene Grenstump til den anden, kan klatre opad, til man naar helt op til Toppen, ligesom ad en Stige. Det Ord greb Rolv strax og tog Krage til Tilnavn og lønnede Vøgg for hans Skjemt med en svær Arming. Vøgg satte den strax paa sin højre Arm, som han holdt i Vejret, medens han holdt den venstre paa Ryggen, for at det skulde se ud, som om han skammede sig over den, og saaledes gik han om og saa' ganske latterlig ud, som han gik der og sagde, at den, som længe havde fristet Fattigmands Kaar, var glad for ringe Gave. Da han blev spurgt, hvorfor han bar sig saaledes ad, svarede han, at hans venstre Haand, der ingen Stads havde at prale med, ved Synet af den højre skammede sig over sin Fattigdom. Dette snilde Svar indbragte ham en Arming til, lige saa god som den første, thi Rolv sørgede for, at den Haand, han holdt skjult, lige saa godt kom i Vejret som den anden. Vøgg undlod ikke at give Vederlag for Gaven, han aflagde nemlig det højtidelige Løfte, at om Rolv blev dræbt, vilde han hævne hans Død paa hans Banemænd. Man maa nemlig vide, at det i gamle Dage var Skik, at Ædlinge, der tog Tjeneste ved Hove, strax naar de tiltraadte den, som en højtidelig Indledning til deres Læretid aflagde Løfte til Kongen om at øve en eller anden Stordaad.

Imidlertid holdt Skuld det for en Skam, at hendes Mand skulde være skatskyldig, og gav sig til at ruge over onde Planer. Hun forestillede Hjartvar, hvilke skammelig slette Kaar de havde, og at han burde afkaste Trældomsaaget, og indgav ham, da hun først havde faaet ham til at spinde Rænker, du grummeste Anslag til Forræderi, idet hun foreholdt ham, at man burde agte Friheden højere end Slægtskab. Hun ladede hemmelig Skibe med store Mængder af alskens Vaaben, og bød Hjartvar sejle til Danmark, som om han kom for at betale den sædvanlige Skat, men Meningen var, at han ved Nattetid skulde overfalde og dræbe Kongen. Med Skibene fulde af denne falske Last drog han til Byen Lejre, som Rolv havde bygget og smykket med kongelig Pragt, saa at den baade som grundlagt af Kongen og som Kongesæde langt overgik de andre Byer i de tilgrænsende Landsdele. Rolv tog gladelig imod Hjartvar, var

helt optagen af Gildebordets Glæder og drak vældig, medens hans Gjæster imod Sædvane var bange for at drikke sig en ordentlig Rus. Da Danskerne laa i deres sødeste Søvn, begyndte Svenskerne, som ingen Ro kunde faa for deres Iver efter at tage fat paa deres Niddingsdaad, at liste sig ud af deres Sengekamre; de hentede de Vaaben, de havde skjult om Bord paa Skibene, væbnede sig i Stilhed og gik saa op til Kongeborgen, hvor de brød ind i Kamrene og dræbte de sovende for Fode. Adskillige vaagnede og satte sig, forfærdede over dette pludselige Myrderi og endnu fortumlede af Søvn, til Modværge imod den Fare, de knapt kjendte, idet de paa Grund af Nattens Mørke ikke kunde skjelne, om det var Venner eller Fjender, de havde for sig. Det traf sig saa, at Hjalte, der var en af Kongens ædleste Hirdmænd, just den Nat hemmelig var gaaet ud paa Landet, hvor han havde en Slegfred. Da han i det fjærne hørte Vaabengnyet, foretrak han strax, skjønt han knapt kunde tro sine egne Øren, Tapperhed for Vellyst og vendte sig fra Elskovs søde Tillokkelser til Krigens barske Farer. Hvor glødende maa ikke denne Kæmpes Kærlighed til sin Konge have været, eftersom han hellere vilde sætte sit Liv paa Spil i aabenbar Fare end bevare det for Vellyst, skjønt han til Undskyldning for, at han ikke mødte, kunde foregive, at han ikke vidste noget om, hvad der var paa Færde. Da han vilde til at gaa, spurgte Frillen ham, hvor gammel en Mand hun skulde vælge, i Fald hun mistede ham. Hjalte bød hende komme hen til ham, som om han vilde hviske noget til hende, og i sin Harme over, at hun spurgte ham til Raads om hans Eftermand, skar han Næsen af hende for ved dette skammelige Saar at straffe hende for hendes letfærdige Spørgsmaal og ved at skamfere hendes Ansigt lægge en Dæmper paa hendes løsagtige Sind. Og efter at have gjort det sagde han, at nu kunde hun vælge frit efter sin Lyst. Derpaa skyndte han sig tilbage til Byen, brød ind i Trængslen, hvor den var tættest, og saarede og fældede mange Fjender. Da han kom forbi Kammeret, hvor Bjarke endnu laa og sov, bød han ham vaagne og kvad:

Vaagner alle
Venner af Rolv,
vaagner alle
Ædlingens Mænd.
Tid er ej længer
ledig at ligge,
Dag er oppe,
Daad os vinker.

Hører mig, herlige
Helte alle,
ætstore Mænd,
som aldrig flyede.
Ej jeg jer vækker
til Vin eller Viv,
men til Hildes
haarde Leg.

Hver, som Kongens
Ven sig kalder,
gribe sit Sværd
og svinge det kjækt.
Hæder og Ære
hente vi vil,
ingen er ræd
af Rolvs Kæmper.

Ved denne Tiltale vaagnede Bjarke og kaldte paa sin Svend Skalk, som han tiltalte saalunde:

Skalk, stat op
og skaf os Varme,
Ild vist ulmer
end under Asken.
Lad Luer lystigt
lyse paa Arnen;
valne Hænder
ej Ven bør rækkes.

Atter kvad Hjalte:

Tid det er
at takke med Daad
vor gjæve Drot
for gode Gaver,
for tyske Sværd
og svenske Skjolde,
for røde Ringe,
Rolv os gav.

I fredens Tid
fuldt op vi fik,
nu lønne som kjække
Kæmper vi Kongen.
Om Skæbnen skifter,
gjør ingen Skjel,
hans Ve som hans Vel,
Venner, vi dele.

Mindes I, Mænd,
hvad ved mjøden vi loved,
naar glade vi sad
og gjorde os Gammen?
Aldrig svor vi,

svigte vi Rolv,
til Sejr eller Fald
vi tro ham følge.

Danedrotten
Daad vi skylde,
hver, som god
og gjæv vil nævnes.
Ve den fejge
Nidding, som flyr,
naar Kongen trænger
til trofast Følge.

Derfor Sværd
fra Lænden, Svende,
med haarde Hænder
hug på Fjenden.
Bryst mod Bryst
vi kjækt ham byde,
som Ørn i Luften
med Ørne mødes.

Sløvt ej Svensken
Sværdet svinger,
stovt og støt
han stævner imod os;
hans Guldhjælm glimter,
hans Glavind gungrer,
med Haadingsord
han Dansken haaner.

Ej for Gøters
Flok vi grue,
reddes ej
for svenske Rænker.
Ve dig, Hjartvar,
ve din Viv,
at hun dig fik
til Falskhed lokket.

Snart vor sidste
Stund er kommen,

Drotten har alt
Døden fundet.
Hævn som Helte
den Herre god,
slaa ned for Fode
i Fjendeflokken.

Rude, hør mig,
Søster til Rolv,
kom ud, til Kamp
jeg dig nu kalder.
Med slebne Brynjer
og sløve Sværd
staa vi endnu
stærke i Striden.

Rude, hør mig,
Rolv er falden,
Bod du faar ej
for Broderbane.
Men Hævn skal du faa
i fulde Maader;
med Sværd og Øxer
vi Svenskerne fælde.

Efter at have anrettet et stort Blodbad blandt Fjenderne, kom Hjalte for tredje Gang til Bjarkes Hus, og da han nu troede, det var Frygt, som gjorde ham saa opsat paa at sove, talte han haardt til for hans Fejghed:

Sen er du, Bjarke,
sover du end?
Bliver du her
saa brænder du inde.
Kom hellere ud
og hævn din Drot,
hjælp mig at brænde
de svenske Bjørne.

Borgen er fuld
af fangne Fjender,
nu svider vi dem
til Tak for Svig.
Resten vi mærker
med røde Vunder,

hævne vor dyre,
døde Drot.

Mindes du Rolv,
da vi Rørik slog,
ham, som grisk
paa Guld kun tænkte?
Hæder og Ære
han aldrig ænsed,
blev rød og ræd
da Rolv han mødte.

Ej til Kamp
han Krigsfolk rusted,
rasled kun
med røde Ringe.
Gyldne Dynger
bød han Drotten,
om han Fred
ham unde vilde.

Ej dog af Skjoldungen
Skaansel han købte,
flux vi fældte
den fejge Usling.
Tog saa vor Drot
det dyre Malm,
gavmild han gav det
til sine gjæve.

Herligt var det
Helten at se,
naar sværdene sang
og Pile sused;
altid forrest
i Farens Stund,
rap som Hjorten
gik Rolv i Striden.

Slagen nu ligger
Lejredrotten
paa blodig Val

med Vunder dybe.
Smile jeg saa' ham
for sidste Gang
som fordum da Guld
han ved Fyris saaede.

Stævner da støt
i Striden frem
at hævne vor herlige
Heltekonge.
For tredje Gang, Bjarke,
jeg byder og beder:
kom dog, kom,
til Kamp jeg dig kalder!

Nu svarede Bjarke og kvad:

Raab ej saa højt,
du raske Svend,
meget af Munden
mærker jeg, har du;
snart skal Syn
for Sagn vi faa,
om du har Mod
som Mund og Mæle.

Stakket Stund
du end dig styre,
Først maa Brynjen
Brystet dække,
Sværdet jeg
ved Siden spænder,
saa min Hjælm -
her er jeg, Hjalte.

Ej jeg nægter,
nødig vil jeg
ryges ud
som Ræv af Hulen;
Daad jeg dog ogsaa
Drotten skylder,
for hvad godt
han mig har gjort.

Fremmed var jeg
og frændeløs,
da jeg kom til
Danekongen.
Fylker tolv
jeg fik at styre,
Guld og Gods
gav mig Kongen.

Brynjen vi kaste,
blotte Brystet,
skynde os frem
med Skjoldet paa Ryggen,
storme stolt
til blodigt Stævne,
hævne vor kjære
Herres Fald.

I Hjartvars Blod
vil Blad jeg bade,
Agnars Bane
mit bolde Glavind.
Med Høding mit Hoved
Agnar hug,
til Blad ham mejed
midt over Midjen.

Stærk og stolt
han stod i Striden,
til Blad ham bed,
og bleg han segned.
Fagert Minde
Agnar fik,
leende Helten
Livet lod.

Nys en anden
Ædling jeg vog,
ung af Åar,
af gammel Adel.
Vaaben ej
og Værge hjalp ham,

Brynjen brast,
da Blad den bed.

Svenske Svende,
prøv mit Sværd,
Bryst som Bag
dets Egge bider!
Hjartvar, kom
med dine Kæmper,
Blad vil læskes
i dit Blod.

Stadig stævner
fler til Striden,
sløvt ej deres
Sværd de svinge;
trende Hug
jeg tror jeg faar,
hver Gang Blad
en Fjende bider.

Fagert Følge
faar Kong Rolv,
Flok af ædel-
baarne Fjender.
Vældig voxer
Valen om mig,
døde Mænd
i Dynger ligge.

Ej jeg ser
den yske Svend,
som saa stolt
til Strid mig stævned.
Er han flygtet
fejgt for Fjenden,
skjønt med tolv Mands
Liv han trodsed?

Hjalte kvad:

Liden Hjælp
har Hjalte her,
støt dog staar han

end i Striden.
Sværd og Spyd
omkring mig suse,
drøje Kaar
mig Kampen byder.

Ej mit Skjold
mig skærmer mer,
ej en Spaan
de spared af det.
Glad jeg ser dig,
gamle Ven,
kom du sent,
for syv du hugger.

Bjarke kvad:

Last mig ej,
for jeg vente dig lod,
tit man tvungen
tøver, Hjalte.
Nys en Svenskers
Sværd mig bed,
kløved som et
Klæde Brynjen.

Se, jeg gad nu
Sejrfader
Odin, ham
med det ene Øje.
Ser du ham, Rude,
sig mig det flux,
vis mig ham,
som Valen ejer.

Rude kvad:

Med Hammerens Tegn
du tegne dig, Bjarke,
se saa under
Armen, jeg bøjer.
Odin da ser du,
Sejrfader,
vis og vældig,
Valens Ejer.

Bjarke kvad:

Frigg, om din Husbond
se jeg faar,
jeg sværger, hans Skjold
skal ej ham skjærme;
ej skal hans høje
Hest ham hjælpe,
levende rider han
ej fra Lejre.

Valens Ejer
paa Valen jeg fælder,
thi Rolv er falden
og faldne hans Mænd.
Ej dog jeg kalder
det onde Kaar
at falde i Kamp
ved sin Konges Side.

Mens Liv os undes,
ét vi attraa,
at dø i Daad,
som Døgnet ej døder.
Ved Kongens Hoved
jeg lægger mig hen,
lig du, Hjalte,
som Lig ved hans Fødder.

Da skal de se,
naar de syne Valen,
at Livet vi gav
for Guld, vi fik.
Lad Ravn og Ørn
kun æde vort Lig,
vor Drot, som sig sømmer,
i Døden vi fulgte.

Disse Taler har jeg særlig af den Grund gjengivet paa Vers, at et dansk Kvad af samme Indhold endnu lever i Mindet hos mange, der er fortrolige med Oldtidens Tildragelser.

Svenskerne sejrede, og hele Rolvs Krigerskare faldt, den eneste Ungersvend, der overlevede Kampen, var Vøgg. Saa højt skattede nemlig Kong Rolvs Mænd hans herlige Egenskaber, at

de, da han var falden, alle attraaede at dø og holdt det for større Gammen at følge ham i Døden end al leve.

I sin Glæde lod Hjartvar strax efter Kampen anrette et Gjæstebud for ved et Gilde at fejre sin Sejr. Da han var bleven mæt og drukken, sagde han, at det undrede ham, at der, saa mange Krigsfolk Rolv havde, ikke var én af dem, der havde bjærget sig ved at fly eller lade sig tage til Fange; det var grant at se, sagde han, med hvor stor Troskab de havde elsket deres Konge, siden de ikke vilde overleve ham; ilde var det, at der ikke var en eneste af dem tilbage, der kunde træde i hans Tjeneste. Folk som dem, sagde han, vilde han saa inderlig gjerne have. Da Vøgg saa blev ført frem for ham, blev han saa glad, som om han havde faaet en kostbar Gave, og spurgte, om han vilde tage Sold hos ham. Da han svarede Ja, rakte Hjartvar ham sit dragne Sværd, men Vøgg vilde ikke tage ved Odden, han vilde have Fæstet, saaledes plejede Rolv at byde sine Kæmper Sværdet, sagde han. Det var nemlig i gamle Dage Skik, at den, der vilde give sig i Kongens Tjeneste, lagde Haanden paa Sværdets Hjalte og svor ham Troskab. Da han saaledes havde faaet Fæstet fat, jog han Odden igjennem Hjartvar og fuldbyrdede saaledes den Hævn, han havde lovet Rolv, og saa stolt og glad var han over den Bedrift, at han ivrig opfordrede Hjartvars Krigere til at støde til, da de styrtede ind paa ham, idet han sagde, at hans Glæde over, at han havde dræbt Voldsmanden, var større end hans Harme over, at han selv skulde lade Livet. Saalunde blev Gjæstebudet forvandlet til Ligfærd og Sejrsjublen til Graad og Klage over den døde. Altid bør denne Mand mindes med berømmeligt Eftermæle, han, som kjækt holdt sit Løfte og frivillig gik i Døden efter ved sin Daad at have bestænket Gildebordet med Voldsmandens Blod. Hans Sjæls fyrige Mod gøs ikke tilbage for Drabsmændenes Hænder, da han saa' det Sted, hvor Rolv plejede at sidde, rødnet af hans Morders Blod. Saalunde vandt og mistede Hjartvar Riget paa en og samme Dag, thi Fals slaar sin egen Herre paa Hals, og længe faar man ikke Gavn af, hvad man har erhvervet ved Synd og Svig, og saalunde gik det til, at Svenskerne, kort efter at de var bleven Herrer i Danmark, ikke kunde bjærge Livet, thi Sjællænderne kom over dem og fældede dem som et skyldigt Sonoffer for den hedenfarne Konge. Saaledes straffer Skæbnen som oftest dem, der Jarer frem med Svig og Falskhed.